

CANTATA Y PLANT

neu

Ymgom y Bachgen â'r Adar.

gan

Dr. JOSEPH PARRY.

y Geiriau gan y

Parch. THOMAS LEVI.

WREXHAM.

Cyhoeddiedig gan HUGHES and SON. HOPE ST.

Y CYNWYSTIAD.

<u>RHIF.</u>	<u>RHAN CYNTAF.</u>	<u>TUDAL.</u>
1.	Cydgan Agoriadol	5.
2.	Can y Bachgen.....	10.
3.	— y Gwew	12.
4.	— yr Eurbine.....	17.
5.	— y Bachgen.....	19.
6.	— y Robyn Goch.....	20.

YR AIL RAN.

	ADRODDIAD YR ERYR.....	23.
7.	Can yr Eryr.....	23.
	ADRODDIAD Y PLENTYN.....	24.
8.	Can y Dryw Bach.....	25.
9.	— y Fronfraith.....	26.
10.	— y Wenynen a'r Fronfraith.....	27.
11.	— y Bachgen.....	33.
12.	— yr Eos.....	35.
13.	— yr Uchedydd.....	36.
14.	— y Bachgen.....	38.
15.	— y Cydgan Orphenol.....	42.

AWGRYMIADAU.

CYNWYSIAD y Cantata ydyw ymgon bachgenyn gydag amryw o adar yn nghylch am. can bywyd. Mae y bachgen yn ymofyn am nŷd teilwng i gyrrhaedd ato mewn bywyd, ac y mae y gwahanol adar yn cynyg amrywiol lwybrau iddo. Yn y diwedd, y mae yr Uchedydd yn esgyn i'r nefoedd i gyfeirio ei sylw at Dduw a byd mwy perffaith bydd uchod: mae hyn yn boddau ei uchelgais, ac yn lloni ei fryd, a chytuna yf holl gŵr ag ef mewn

"Haleliwia o glod i'r Arglwydd glân,
Am addysg bur a swynol, yn meibl yr adar mân."

Bydd perfformio y Cantata hon yn ddigon o waith cymedrol o hyd; ac wedi ei dysgu yn dda, qwnelai ddefnydd Cyngherdd difyr a buddiol. Er mwyn y rhai mwyaf anghyfarwydd, rhodduw ychydig o awgrymiadau cyfarwyddiadol: _____

1. Bydd yn ofynnol cael wyth neu ddeg o feibion a merched yn abl i sefyll yn hŷf o flaen cynulleidfa, canu yn dda, a geirio yn eglur. Yn hŷnach na methu yn hŷn, gwelw cael rhai ychydig hŷnach na phlant.

2. Da fyddai cael merched i sefyll dros y Fronfraith, y Wenynen, a'r Eos; a bechgyn i sefyll dros Robyn Goch, yr Eryr, y Dryw Bach, a'r Uchedydd.

3. Da fyddai i bob un ddysgu ei ran allan, fel na byddo angen dybynu ar lyff ar y pryd; a'i fod yn deall ei waith, ac yn barod i gymeryd ei ran heb oediad na therfysg.

4. Mae o'r pwys mwyaf i bobt eirio yn eglur, fel y gallo pawb ddeall; a bod y Cydganau yn barod i dano yn fywiog, ac ar unwaith.

5. Byddai Programme a'r geiriau yn bur fanteisiol i'r rannu rhwng y cynulleidfa; lle na byddai hynny, dylai y Llywydd gyflwyno y gwahanol gymeriadau.

Y PERSONOLIAID,

Neu y rhai a gymerant ran yn y Cantata:—

Cydgor o Adar.

Bachgen.

Y Gwew.

Yr Eurbinc (Goldfinc).

Robyn Goch.

Yr Eryr.

Y Dryw Bach.

Y Fronfraith.

Y Wenynen.

Yr Eos.

Yr Uchedydd.

CANTATA Y PLANT.

RHIF I.—Cydgan Agoriadol.

♩ = 123

Two staves of music. The treble staff has a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature. The lyrics are: Twi twi, Ta-li-o, Ta-li-o Tali o Ta-li...o, — Mae'r

Two staves of music. The lyrics are: haf yn dy-nes-u, mae an-ian yn gwenu, a'i

Two staves of music. The lyrics are: gwyn eb mor lloyw mor lân; mae'r aw-el fwyn,

Two staves of music. The lyrics are: den-au yn chwyddo'n can-iaid-au, Mae'n ca-lon yn

Two staves of music. The lyrics are: gyf-lawn, yn gyf-lawn o gan. Twi twi, Ta-i

gyf-lawn yn gyf-lawn o gan. Twi twi — Ta-li-o

o Ta-li-o Ta-li-o Mae'r haf yn dy-nes-u Mae

an-ian yn gwen-u ddi gwyn-eb mor lo-yr, mor

lân Mae't aw-el fwrn, den-au, Yn chwyddo'n can-

iad-au, Mae'n ca-lon yn gyf-lawr, yn gyf-lawr o

chwydd-o'n can- iad-au, Mae'n ca-lon yn gyf-lawr o

gân, - Mae'n ca-lon yn gyflawn, yn gyf-lawr o gân.

Unawd Y BACHGEN.

Mae'r ad---ar bach yn canu Ar gangau gwyrdd y coed, A'r

$\text{♩} = 128.$

haul yn dringo'r nef mor hardd A'r bo---re cynt---a' rïed; Mae'r

aw---yt las, ddi---gwm-iol, Yn lled---u dros bob man, a

blo---dau fyrdd a'u sir---iol wên, Yn ed-rych tu---at lan.

Yr holl adar mewn Cydgan.

Twi twi, Ta-li o Ta-li o Ta-li-o, Mae'

blo dau'n ty-wy-nu Mae'r coed-ydd yn

can-u Mae'r cyf-an i fy-my yn

fyw; Gwnawn ni-nau ein go-ran Ar

fil o gang-hem-au, I chwydd o, i

go-ran, Ar fil o gang-hem-au, I
 Cantata y Plant — Hughes and Son, Wrexham.

chwydd...o'r a ddol...iad i Dduw, 9

chwydd...o, i chwydd...o'r a ddol...iad

Dduw. Twi twi, Ta-li...o, Ta-li...

Dduw. Twi twi, Ta-li...o, Ta-li...o, Ta-li...

o, Ta-li...o, Ta-li...o!

RHIF II. — Can y Bachgen.

Unawd TENOR.

♩ = 69 Allegretto *f*

1. Mae an...them fwy'n yr ad-ar, — Yn gwneud y coed — yn fwr; Pa
 2. Rhyw blon-ty'n bac'i di--brofiad, — Wyf fi — yn dech...ren byw; Mae'r

(1) i'ith yw hon? beith maent yn ddweyd! Oes ys...tryd i.....ddi? chyw! di
 (2) byd yn lly...dan o fy mlaen, A llawn o lwybr...au yw; a

(1) an...them mol...ant yd...yw, — Neu ddadl — au poeth yw'r
 (2) ell...wch ad...ar bychain, — Yn ddio...gel ddweyd i

rall

11

(1) aeg? ——— a wnewch chwi, ad—— ar bach, bob un, I
 (2) mi, y llwy——byr mwy——af un——ion sydd yn

(1) gan——u yn — Gym-taeg? a wnewch chwi ad—— ar
 (2) dwyn i hedd — a bii? y llwy——byr mwy——af

(1) bach, bob un, — I gan...u yn Gym...taeg? —
 (2) un——ion sydd yn dwyn i hedd a bii? —

Cantata y Plant — Hughes and Son, Wrexham.

RHIF III. Can y Gwew.

Alaw SOPRANO.

$\text{♩} = 72$

1. Gw. cur, chwi wyddoch yw f'en-----w, A gw. cur, gw. cur yw'm can;

Gw. cur, ddy...wed...af wrth Saes-----on, A gw. cur, wrth bob Gym. ro glam,

Gwanwyn yw ys-tyr y Gw. cur Gw. cur yw'r en...w'mhot aeg; Ond

os yd...ych am ei es...bon--io Y Gwanwyn yw gw. cur'n Gym. raeg. —

Y tro cyntaf yr Alaw yn unig gan y GWCW, gyda chyfeiliant;
yr ail dro yn Haner Cydgan gan 16 o blant (Coiau bychain).

Gur...cw, chw'i wyddoch yw f'en-----w, Gur...cw, gw'i cw yw'm can; -----

Gur...cw, ddy...wed. af wrth Saes-----on, a gur...cw, wrth bob Cym...ro glam. -----

2. Rwy'n canu drwy'r flwydd-yn, Gur.....cw, a gur...cw, i ddi-nas a gulad, A'v

am-cam writh gan-u fy en-----w Yw carmol fy human-fwrn-had. Wrdh

gan-u hoff en-w fy human, 'Rwy'n rhodd-i yn glir eglwr-had, Nad

oes dim yn perthyn i fwrn Mwy hyfryd na human fwrn-had.

Y tro cyntaf yr Alaw yn unig gan y GWEN, gyda chuffeiliant;
 yr ail dro yrr Haner-Cydgan gan 16 o blant (Cozau bychain).

Gw-cw, chw'i wyddoch yw f'en-----w, Gw-cw, gw-cw yw'm can; —

Gwre w ddy-wedaf wrth Saes---on, A gw---w wrth bob Cym-no glan.

ALAW (Y Bachgen).

Mae'n dda genyf gan y gw-----w 'N cy--hoedd i fod haf ger-llaw Mae'n

dda gen-yf wamwyr ad-fyw-----iol A'i lesni, a'i wres, a'i wlaw; Mae

muspriant i bawr yr ddymuniol, 'Nemwedig i blant y wlad; Ond,

onid oes rhywbeth mwy uchel Nag ymgais at hunan fywn-had? Rhaid

cod i ym uwch na'r ad-er..... ym Mae cyrchnod mwy teilwng o blentyn — Nag

ymgais at hunan fywn-had, — Nag ymgais at hunan fywn-had. —

RHIF IV. — Yr Eurbinc. (Goldfinch.)

DWYAWD. *moderate.*

1. Os mynuch ym god i i fri, — Deisech blant, at yr Eurbinc i ddysgu; 'Does
 2. Fe'm gel-wir gan Saeon yn wir, — Ambell waith, "The proud little tailor." O

moderate

♩ = 63.

(1) sioncach a-ded-yn nami — yn Mer-i-ca, Sloegr, na Chymru; Mae'n
 (2) herwydd mor newydd a phur — Yw'n dillad o fel-yn a phosphor; Rwy'n

(1) talen yn sgarlod mor glawr A melfed yn germau bach gwyrion; A brithni teg an-ian a gair Mor
 (2) canu gael sylw y byd At ffasiwn Creawdwr o drwsio, Ac ys-tyr fy nghân fach o Rhyd Yw,

(1) ddi-wair ar ad-ew a chynffon: Os mynweh gael parch gan y byd, Rhowch lawer o'ch byd ar eich
 (2) gwisg-wch yn brydferth a chynno: Os mynweh gael parch gan y byd, Rhowch lawer o'ch byd ar eich

dell-ad; 'Does unpeh yn pas-is o hyd Cy-ffel-yb i ym-ddang-os-----iad, 'Does

un-peh yn pas-is o hyd Cy-ffel-yb i ym-ddang-os-----iad

rall-----

rall-----

rall-----

RHIF V. — Can y Bachgen

Unawd Tirod.

1. Mae a-den fraith a phrydferth
2. Mae'n dda i bwyb i gym'ryd

$\text{♩} = 76$

(1) fon — U'r eur-bine llon am-ry-liw, U'r des-tun syndod gwir a swyn Pot geneth fwrn a
(2) dryg Odi-wrth ad-ar-wisg damli; Ond rhaid fod amcan uwch i ddyr Na gwisgo'i hun a

(1) gur-ryw. Mae gall-u a da-ion-i Duw Meion eurbine i'w rhy-fedd-u. A chaiff o hyd ga-lonau byw U'r
(2) chanu. Pe cawn holl wisgoedd dae'r a nef Mae'n bron du llef am rag-or; Dall enaid prudd gael faw'r o flas Ar

(1) fil-odd i'w fol-ian-u A chaiff o hyd ga-lonau byw U'r fil-odd i'w fol-ian-...-u.
(2) si-dan glas a phwrthot, Dall enaid prudd gael faw'r o flas Ar si-dan glas a phot-...-phot.

RHIF VI. — Can y Robyn Goch.

♩ = 152

1. Fy meddwl i yw, fel pob Robyn byr, Mai go-ten yw bod yn garodig; A ghyru fel brawd, wrth
 2. Fy rowd mewn tan hoth, yw ddym oedd am iseth, Yn wrothodt yn searthus i bechod; Ond Robyn a dduq, a
 3. Dan warchruss a phoen, ar fryn wle Oen, Dros or-aill y maen goethaelidig; Hyn ddyswed ef, chyw, yn

1) ddym or yn ddaed, Tain trigo meon bwthyn mynydd.....ig.
 2) feon ei lon big, Ddy-fer-yn i cer-i ei da-ffod;
 3) ja-ru a byr, Mai go-ten yw bod yn gar-ed.....ig.

Pary
Ond
Edm

1) by-nag a gred, maei sto-ri ar led, Trwy barthau hen Gymru fynydd.....ig, Fod
 2) wrth fyny ymla'n rhy ag-os i'r tân Fy gochodd ein hen-daid ei bla-fyn, A
 3) rhy-a'r Utr mawr yn fodd-lon i lawr, Ar hyd nod a-dw-yn y goed.....ioig, yn

1) Robyn er-ised, er byr-ed ei droed, Yn enwog am fod yn gar-ed.....ig.
 2) Robyn er hyn, yn mhob bro a bryn, A elwir, chwi wyddoch, Bronhudd.....yn.
 3) ym gais at hyn, gan gred-u yn llwyn, Mai goteu yw bod yn gar-ed.....ig.

Ein, meddrol {ni} yr, fel pob Robyn byr, Mae golen yr bod yn gar-ed...ig. A

Repeat as Semi-chorus in Unison.

glyn a fel brawd, wrth ddyrn ei yr ddaud, Tairn trig o mason brothyn mwy ydd...ig.

Cyda gan Cawen, ar ol y trydydd penill yn unig.

Wel dedwydd y blaen, ti fyrraf Robyn Goch, A...mer! i dy gŵm ffordu ged...ig; Er

is...ed dy ben, mas'ch galon yn won, Hw...re! i ti Ro byn gar-ed...ig.

Dwyawd i Soprano ac Alto.

Nid ydych chi dy fydd ar ddiunan i gylt, Ond gell i wrth an-all dos-tur...io: As

wyt yn dylawd, yr wyt yn wir-lawd, yn bardd i helpu mewn ta...na.

22 Cyagan Lawn.

Wel dedwydd y bloch di, fwrn Robyn Goch, A... men! i dy gân fen di. ged... ig; Er

is... ed dy ben, maeth galon yn wen, Hw... re! i ti Ro... byn gar ed... ig. Hw...

... re! (Hw... re!) Hw... re! (Hw... re!) Hw... re! i ti Ro... byn Goch! Hw...

re! (Hw... re!) Hw... re! (Hw... re!) Hw... re! i ti Ro... byn Goch! (Hw re!) Hw...

re! (Hw... re!) Hw... re! (Hw... re!) Hw... re!

DIWEDD Y RHAN GYNTAF.

Yr Ail Ran.

ADRODDIAD YR ERYR.

Yr wyf wedi gwranddo yn astud ar yr adar bach yma yn canu, yn ymffrostru, ac yn cummol eu hunain. Yr oeddwn yn eistedd ar fy ngorsedd ar glowyn y graig, sydd â'i phen allan mewn awyr glir uwchlaw y cwmwl; Corffuddais gynnadedd o adar wedi ymgasgu, a disgynais fel melltyn i weled beth oedd yn myned ymlaen. Yr wyf wedi cael gorcheist fawr i dewi cyhyd, er nas gwn yn iawn beth i'w wneyd. Nid gallaf ganu, onide buaswn yn rhoddi fy llais allan yn gysatebol i'm maint a'm nerth, nes taflu mil o bechau distadl fel y Gwaw, yr Eurbinc, a Robyn, i ddechryn marwol. Pa rimwedd sydd debyg i nerth? A phwy mor nerthol a'r Eryr? Myfi yw brenin yr adar, ac nid wyf yn di-olch i neb am blygu i fy awdurdod. Yr wyf yn frenin, o ran hynny, ar lawer hollaw adar. Byddaf yn gweyda i bedwar carnoloid a ddasar yn funych ffoi rhagof mewn dychryn. Yr wyf wedi codi plant cyn hyn yn fy nghrafangau i gopïau y creigiau ysgyrtirog, lle byddaf yn herio dymion, bwytfilod, ac adar i fy nghanhyn. Byddaf weithiau yn myned â llon-aid fy nhy o'm plant allan ar fy nghefn, uwchben y dyfnder mawr, ac yn rhoddi gwersi iddynt na fedd neb eu rhoddi ond fy hunan. Mae fy Nghreawdwor yn cydmaru ei hunan i mi, yn fy nerth, a'm dyfais i amddiffyn a dysgu fy rhai bychain. Mae yn siŵn gonyf eich chywed chwi, bechau. Siddil dyddim, yn ymffrostrio! Myfi yw eich brenin; phygwch oll, a chyw. Ilyddiwch ger fy mron! Nid wyf yn gallu canu, onide, cawsach ghywed fy llais nes siglo yr holl le. Mae canu yn beth rhy isel — islaw amhydedd fy defyllfa i. Ond gan mai ar gân y mas pot un yma yn dangos e' feddwol, yr wyf finnau wedi gweyda pennill neu ddau, ac y mas yma un yn maddu ar lais cryf ac ysgyrtaint nerthol yn awgrymu y gwna ganu fy mhenthion.

RHIF VII. — Cân yr Eryr. Solo Bass.

1 My--fi yw'r Er... yr mawr, U teyrn a--der... yn cry, A'm gor--sedd ar y graig sydd yn y cwmwl
2 Dim yd... ych, ad--ar mân, Eich cân ach lliw-iau pur, O flaen y gŵm didwame sydd yn fy nghrafare

(1) fyi; Mewn medd...u nerth mae'r gwerth i gyd, Ym blyg...weh ger... y'
 (2) dwr; M...fi yw'r Er...y, a phlyg...weh iml, Mae sail f'aw-dwr... dda

(1) mron yn nghy...
 (2) yn fy nghy...

ADRODDIAD Y PLENTYN.

Nid yw'r ymffrostio mewn maint a grym yn cael fawr o ddylanwedd arnom ni, y plentyn. Y mae gonydd bob parch i'r Eryr; y mae ef yn fawr, yn gryf, yn gryffwrdd, ac yn llygadgraff, ac os mai mewn grym y mae sail awddurdod, efo yn ddiau yw brenin yr adar. Ond nid yw'r athraw-iaeth mai

"Mewn meddu nerth mae'r gwerth i gyd"

yn dderbyniol iawn gyda ni. Mae mwy o nerth gan y Taro nag sydd gan yr Eryr, ond nid ydym ni erioed wedi edmygu y taro, nac wedi meddwl am ei gymeryd yn erioed mewn dim. Pa faint bynag yw'r ymffrost yr Eryr yn ei anieith di bennillion, nid ydym ni yn meddwl llawer o honnt. Gobeithio na wna ddychwynu yr un o'r adar gwanaf ychwaith. Yr ydym ni yma i wrando beith bydd genych oll i'w ddywedyd, ac i dderbyn yr addysg uchaf, a'r cyfarwyddiadau gorau a gawn. Byddwch huff, adar bach, i ddatgan eich barn wch teimlad yn groaw; hyd yn nôd yn ngwylid yr Eryr cryf, bostfawr.

RHIF VIII. — Can y Dryw Bach.

♩ = 89

1. Clywch gân y Dryw bach,	Mor uch. el ac iach	Mor gywain a llieth-rig fy ciliau
2. 'Dyw tôn Robyn Goch,	Er uch. ed ei gloch,	Idim hwy na nêr in...nau' i un marnwrn;
3. Mae deuddeg o blant,	Mewn nŷth wrth y nant	A an-wys i gyd yd rŷn bŷlau;
4. 'Does 'sgubor na chell,	Yn ag-os na phell	Ar gy-fer fy rheu. lu lli-os-og;
5. Mae'n gamp o gryn faint	I law-er o saint	Dan gymant go-fal-on fol-iannu;

(1) Mor bertaidd yd'r sain,	Fwy flûte fach mor fain	Mor gyt... in yw hen dŷn fy nhadau.
(2) Rwyf fi'n cam-un gynth,	Mor gyf-lym a'r gwynnt,	Gan neid... is o frîg-yn i frîg-yn.
(3) Yn drysgwrth yn faor,	Am ddauid bob awr	Oadi. wrth Meistrs Druw fach a minnau.
(4) Ond mae gen-yf Un	Uoch 'derwn na dipr—	Mae Hwn wrth y Dryw yn drw-gar-og.
(5) Ond fel hyn mae'r Dryw,	Beth bynag yn byw,	Yn... yoi dan ynddiried a cham-u.

Gadawer allan yn y penill dweuddeg.

26.

Diwedd y penill olaf.

Rwy'n myn'd, byddwch iach, Cymrusch wera gan un bach, I weith...io ym...

-ddir...ied, a chan...u

RHIF IX. - Y Fronfraith.

♩ = 84

(1) Mae'r anhawdd peidio can...u, Pe byddion gan mlwydd oed, Pe tew-i wnaun fe ganai y
 (2) Mae'r anhawdd peidio can...u, Mae'n mynues fach yn dân, Am cân yn gweifu calon yr
 (3) Mae moli Duw yn ddy...led. Ar adar fel ar blant, Dyf-eis-io nod. au newydd, Au

(1) brigau dun fy phroed; Mae'r goed-wig yn ymrwg...o Gan newydd gân ddi...ail, — Ar
 (2) meth ieu-ano lân, Wrth fford a'i stên i od...yo Ar draws y wllth...sq ddot, — Nes
 (3) canuar dyn-af danti; Mae'n anhawdd peidio can...u Pe byddion gan mlwydd oed; — Pe

Cantata y Plant - Hughes and Son, Wrexham.

Handwritten musical score for three voices and piano. The score is written on a grand staff with three vocal staves (Soprano, Alto, Tenor) and a piano accompaniment. The lyrics are written below the vocal staves.

(1) aw... el fwyd ad... fwyd... iol Yn dauwio ar y dail.
 (2) en... yn can... ig swyn... ol O'i cha... lon hithau'r ol.
 (3) tew... i wnawn, fo gan... ai Y brig... au dan fy rhoad.

RHIF X. — Y Wenynen a'r Fronfraith.

ABRODDIAD (Y Wenynen).

Gwenynen ydwyf fi. Nid wyf yn honi bod yn aderyn, er fyfmod yn gallu hedfan, a fy mod yn cael fy ngalw weithiau "Aderyn bach y mel." Nid wyf yn honi bod yn gerddor ychwaith, er y medraf ganu tŷn un nodyn, a dal swn yn hwy na'r un o honoch chwi. A gallaf wneyd peth nad all un aderyn wneyd, sef canu a fy adenydd. Mae genyf glust, deallwch, i wrando miwsig, er y gall fod fy chwaeth yn wahandol i chwi, yr adar. Yr wyf fi wedi cael fy swyn o lawe, gwaith gan dŷn y ffrimpan. A dywya y gwir i chwi, yr wyf wedi mwythau cân y badell ffriso ymhell tu hwnt i'r un gân a glywsid o big yr un o honoch chwi ericed. Mae hono yn tyngu yn nes at fy rhŷn un nodyn i.

Ond yr wyf yn bynu eich bod yn rhoddi cymaint o fri ar ddydd o swn disylwedd. Beth yw y byd well o honoch chwi, yr adar? Nid ydych yn gwneyd yr un pwyth o waith, dim ond bwyta a channu. Yr ydych ni, y gwemyn, yn gweithio yn ddiwyd, ac yn rhoddi ebiamp o fywyd da, a diwydwydd prydlon o flaen y byd. Ac er lleid, fy maint, yr wyf fi yn cynnyrchu un o fendithion penaf bywyd. Canys beth sydd felusach na mel? A phwy fedrodd wneyd safraidd o fet ericed ond gwemynen? Her fydd chwerau fyddai hon hehof fi. Yr wyf ffinau yn teimlo hwyl canu arnaf.

A chan nad ydych chwi yn gallu edmygu tŷn un nodyn y wenynen, mae yma un sydd wedi cael llawer gwledd ar fy niliau melus yn barod i ganu
 fy mhenill.

Can y Wenynen.

Andantino.

(I'w chwarae ar ol yf Adroddiad 1, 2, a 3.)

Nid yw adar bach y byd,

♩ = 56

Andantino.

Ddim onâ cadw swm o hyd; Fwy sy'n well o'u segeru sain, Mwy nag o' sgrechiad. au brain?

Am y gwemyn medrus mād, Hwyr yw gweithwyr goten gwlad; Beth wnaî dnyion yn mhob man,

Heb gael mel y gwen- yn gwan? Fwy gan hyn na waeddi'n iach, "Hir oes i'r wemyn... en fach!"

Dyna't gamp a-der... yn gwel, Ffroi dy fyf i gyd yn fêl.

CAN Y FRONFRAITH.

Yf mae Can y Fronfraith i'w chanu ar ol Can y Wemynen y tro 1af, yr 2il, a'r 3ydd; a'r 4ydd tra fel y mae yn Tudal. 31.

Allegro.

1. Wem. yn... en fel... en fach — Yr wyf yn ddi... wyd sawn, — Yn
 2,3: Y mel yn brw... ion sydd — I safn y mel... ud ddaint, — Ond

(1) hel dy dam... aid iach O'r bor... eu hyd bryd... nawn; — Ond
 2,3) llon... i medd... ol prudd Sydd fil... odd fwy ei faint; — Dil.

(1) gwell na'r mel — Yr ad... ar man, — Yn
 2,3) gwell na'r mel — &c.,

gwnyd — y byd — i gyd y yn gân. —

Cantata y Plant - Hughes and Son, Wrexham.

ADRODDIAD (Y Wenynen) — Parhad.

Nid wyf eto wedi hamner adrodd ein rhinweddau ni, y gwonafn. Heb law mai allan o'n awch ni y mae pob ffordd o fel yn tarddu i felysu y byd, y rdyddym ni yn ein dull o fyw yn wers bwysig i bawb uwchlaw i ni. Mae pob awch gwennyn yn weithfa fawr, a mwy o weithwyr yn perthyn iddi nag sydd yn perthyn i unrhyw weithfa lo neu haiarn yn yr holl byd. Ac yr wyf yn sicrhod ein gweithfa yn cael ei chario ymlaen gyda gwelb trefn. Mae genym na fennines, a swyddogion llywodraeth. Mae genym farchnatiaid tramot yn myned allan ar deithiau pelleng; mae genym filwyr arfog i'n hamddiffyn; mae genym adeiladwyr diail yn deffisio, a gweithio allan grozlofft euraidd, a chelloedd prydfarth, yn ol y mesurau cywreiniat, heb un ffon fesur na klynyn. Mae genym nai wedi eu trefnu at bob gwaith; rhai yn cludo, rhai yn adeiladu, a rhai yn tynio mel, a phawb yn ufudd i'r awdurdodau. Ac os dygwydd i segruwwyn ymollwng i wastraffu amser, a mel, mae y barnwr yn eistodd yn y poth yn barod i gyhoeddi y ddeddfyd, ai rhoddi at y dienyddwyr. O, y mae gyda ni y drefn fwyaf perffaith, y gwaith mwyaf cywraint, a'r cynnyrch mwyaf bendigedig! Ac yr wyf yn foddlon apelio at synwyr holl feirniaid y dddear, pa un o'u, cân yr aderyn segru ar frig y goedon, neu swr hyfryd o fel dyfferol, o gelloedd glan fy nghwch cyfaethog i. Pa le mae y cantor? A fydd ef mor garedig a myned dros fy mhonnill unwaith do?

CAN Y WENYEN. (Gwel Tudal. 28.)

CAN Y FRONFRAITH. (Gwel Tudal 29, pennill Rhif 2.)

ADRODDIAD (Y Wenynen) — Parhad.

Os nad wyf fi, y wenyn yn canu cystal a chwi, yr adar, nid wyf yn ail i neb o honoch am chwaeth uchel a glendid bywyd. Byd y blodau yw fy myd i. Anaml y byddaf fi yn rhoddi fy rhoad i lawr ond ar gaped

amrywiol a sidanaidd y blodau. Yn mheriarogl hyffryd y rhai hynny mae fy awyrt gylch cartrefol i. Nid yw palasau ifori wedi eu perarogli â'r nardus costfawr, ond pethau distadl o'u cymarau a phalasaau goswyrch peraroglaidd y rhosyn â'r lili. Palasau, nid wedi eu codi gan ddwyllaw—geirwon crefftwyr, ond gan law ddwyfol amwledig. Chwi welwch fy mod i ym casglu allan o'r hyn sydd byddferthaf i'r goiwg,— y blodau, yr hyn sydd felusaf i'r gonau—mel. Ac os nad yw fy rhesymau hyn ym ddi-gon i oedwyo cân y Fronfraith, a chan pob aderyn arall, sef fod mel yn well na chanu, mae yn rhyfedd iawn gen i. Eled y cantol unwaith eto dros fy mhennill; a dysgwyl yr wyf iddo wneyd yr holl adar segru yn fud am byth.

CAN Y WENYNEN (Gwel Tudal. 28).

CAN Y FRONFRAITH (Gwel Tudal. 29, pennill Rhif 3).

CAN Y FRONFRAITH. (Fel hyn y 4 ydd bro).

4. Mi glywais gan y plant — Am ad—eg pam y del, — Pam na bydd bellant—
 chwant Na bar— a llaeth na mel; Ond chyw— odd plant — na'r

Cantata y Plant — Hughes and Son, Wrexham.

ad... ar mân — Am ddydd — pan na bydd

The first system of music consists of a vocal line on a single staff and a piano accompaniment on two staves. The vocal line begins with a dotted quarter note 'ad' followed by a quarter rest, then a quarter note 'ar', a quarter rest, a quarter note 'mân', a quarter rest, a quarter note 'Am', a quarter rest, a quarter note 'ddydd', a quarter rest, a quarter note 'pan', a quarter rest, a quarter note 'na', a quarter rest, and a quarter note 'bydd'. The piano accompaniment features a steady eighth-note pattern in the right hand and a similar pattern in the left hand, with some chords and rests.

hwyl...io cân: — Mil gwell na mel — yw't

The second system of music consists of a vocal line on a single staff and a piano accompaniment on two staves. The vocal line begins with a dotted quarter note 'hwyl' followed by a quarter rest, then a quarter note 'io', a quarter rest, a quarter note 'cân:', a quarter rest, a quarter note 'Mil', a quarter rest, a quarter note 'gwell', a quarter rest, a quarter note 'na', a quarter rest, a quarter note 'mel', a quarter rest, and a quarter note 'yw't'. The piano accompaniment continues with the eighth-note pattern, including some chords and rests.

ad... ar mân, — yn gwnaed — y byd i —

The third system of music consists of a vocal line on a single staff and a piano accompaniment on two staves. The vocal line begins with a dotted quarter note 'ad' followed by a quarter rest, then a quarter note 'ar', a quarter rest, a quarter note 'mân,', a quarter rest, a quarter note 'yn', a quarter rest, a quarter note 'gwnaed', a quarter rest, a quarter note 'y', a quarter rest, a quarter note 'byd', a quarter rest, and a quarter note 'i'. The piano accompaniment continues with the eighth-note pattern, including some chords and rests.

gyd — yn — gân.

The fourth system of music consists of a vocal line on a single staff and a piano accompaniment on two staves. The vocal line begins with a quarter note 'gyd', a quarter rest, a quarter note 'yn', a quarter rest, and a quarter note 'gân.'. The piano accompaniment continues with the eighth-note pattern, including some chords and rests.

RHIF XI. — Can y Bachgen.

Unawd TENOR.

$\text{♩} = 60$

1 Gwenn-yn-en yn ddi--au sydd ben — Am weithio yn ddi-wyd a
 2 Mae cân lon y Fronfarth mot bur, — Mae'n eg--lur mai hi bi---a'r

(1) threfnus; A chymyrch ei llaf-ur i'r byd O hyd sydd iachus-ol a mel... us.
 (2) cân... u; Rwy'n di-olch am ddilieu a thôn, Mot dir-ion a hael i'n di-ffyr... u.

Ond er inn' gael gwledha ar gân, — a bwnta'r mel purlun dy-fer.....ol, Mae

us-bydd am-farwol y plant, Am fwyn-iant fwy uch-el a nef.....ol: A

ell-wch gy-feir-io y plant, — At fwyn-iant bydd fwy a thra-gwydd-el? a

ell...wch gy...feir...io y plant, — At fwyn-iant sydd fwy a thra-gwydd...el?

RHIF XII.—Can yr Eos.

d. 58.

1. Mue fy myn--wes fach yn chwyrddo, Chwyrddo gam y gân; —
 2. Hawdd at gwaith yw myn del...ot...i, Dan dy--wyrn ad drydd; —
 3. Fel mae'r ffin...on fach yn ffryd--io, Can-u'r yd...wyf fi; —
 4. Pam mae an...ian yn nos--wyl--io, Can-u'r yd...wyf fi; —

(1) En fod llen y nos yn cuddio, En nad oes un clust i'm gwando,
 (2) Campwaith, coel-uch, yd--ywr can-u yn myfn...der...cedd nos...on byg-ddu;
 (3) Fel mae'r ser...en yn go...lew-o, Fel mae'r haul...won yn tan...leid-io,
 (4) Pam mae'r ad--ar bach yn hum-o, A'r nos...aw...el yn au su...o,

(1) Heb na lloer na bwr i'm gwyllo, Can-af yn y bla'n; —
 (2) Pam fo trall...od trwm yn llethu, Eisiau can...u dydd; —
 (3) Am fod gwest a go...lew ynddo, Foll-y 'r yd...wyf fi; —
 (4) Pam mae pig...yn yn fy thwygo, Can-u 'r yd...wyf fi; —

(1) Mae fy myn-wes fach yn chwyddo, Chwyddo gan y gân —
 (2) Cym...tweh wera gan e...ce fywyr-gu, Cen...weh nos yn ddydd. —
 (3) Ar y brig...yn un...ig hen-o, Can-u 'r yd...wyf fi. —
 (4) Nes tyf gwawr ar ddae...ar et...o, Can-u 'r yd...wyf fi. —

slow. RHIF XIII. — Yr Uchedydd.

Teirawd i SOPRANO, ALTO, & BAS.

$\text{♩} = 126$

1. Uch...ed...ydd yd...wyf, mwyr a glam, Syr'n dechreu'i gân yn gyn...ar; Yn
 2. 'Rwy'n dysg...u gwera i'r byd o'r bron, Wrth gan...w'n llon a chod...i; 'Rwy'n
 3. Mae 'myr yd bach yn dde...lw glir O fyw...yd hur y Crist-ion; Fel

(1) gwyllo'r myth a'r wy...au mân, Cle'r eis...tê'm go...rau gym...har;
 (2) dang...os i chwi lle mae Duw, A'ch an...og i'w fol...ian...u;
 (3) fi dan gam...u tu...a'r nef, Es...gym...a ef yn gyd...on;

I'w hail. adrodd yn Gydgam lawn.

(1) Dwyn gofal-on byd dan gam...u, Fry...nvi entrych nen yn cod...i,
 (2) Er nad wyf on gwan fy ad...en, Mae fy nâd i yn yr wybr...en;
 (3) Mae ei ysbryd ar ei ad...en, Fry yn pas...io heib...io'r haul...wen;

(1) Hi...dlo Mwsig meun pier odlain. Gawod fywn drostio a bryniau! Pa...
 (2) Er nas gallaf gythaead yn...o, Ples...er hwr imi gamwaith geis...io; Mae
 (3) I awyr...gyleh dwy...fol dedwydd, Cle caiff gamu yn dra...gywydd; Rwy'n

(1) ddyn all fod yn bludd ei fion yn swm fy llon gan...id...au?
 (2) nghanlon fach am dyn...u fry, Ale byddwch chwim gor...phwys...o.
 (3) cam...uo gyleh ei lwy...bys pier, Ond ef yw'r gwir uch...ed...ydd

CODA am y tro diweddaf yn unig

Ond ef yw'r gwir uch...ed...ydd.

RHIF XIV. — Can y Bachgen.

Unawd TENOR.

♩ = 60.

1. Fy anwyl Uchedydd, rhag-or-ach yw'th gân, Mwy uchel dy ysbryd na'r holl adar man; yr
 2. Fy anwyl Uchedydd, does derbyn is rhod A'i fywyd ai ganiad mot uchel ei nôd; Er

(1) ydych yn dysg-u yn gys-on bob un, Rim. weddau mewn graddau er addysg i ddyn, Rim.
 (2) byw i lawr yma yn is...el dy ben, Mae'th dyniad o hyd at fyd uwch y nen, Mae'th

(1) - weddau mewn graddau er addysg i ddyn Am
 (2) dyniad o hyd at fyd uwch y nen; Mae'th

(1) wisg-o, am weithio, a hys-ryd fwrn haw, A chammol iech bre-wr traich
 (2) siampl yn d'wedya Uch-ed ydd bach glam "Fy, fy, mae'r go-goriant; fy

(1) byd yn par... haw; Ond am... wyl Uch... ed... ydd, rhag...
 (2) fy, mae y gân! Fy an... wyl Uch... ed... ydd, 'd oes

Cunor ar ol pot penill y Gwydgan Oled.

(1) -or... ach yw'r gân, Mwy uch-el dy ys-bryd na'r holl adar mân.
 (2) der... yn is rhed A'i fyw... yd a'i gamiad mor uch-el ei nod.

Cantata y Plant — Hughes and Son, Wrexham.

3. Fy anwyl Uchedydd, rwy'n gwel'd ymot ti O-lemi ar lwybwr fy

(3) myw. yd i mi; Mi gym'raf dy aw-gŷm, mi ddysgaf dy gân, Caiff

(3) miw-sig pob der-yn fy en...yn yn mla'n; Caiff miw-sig pob der-yn fy

(3) en...yn yn mla'n; I'r nef wyf am hwyb. io, y nef yw fy ngwlad,

The first system consists of a vocal line on a single staff and a piano accompaniment on two staves. The vocal line begins with a treble clef and a key signature of two flats. The piano accompaniment starts with a bass clef and a key signature of two flats. The piano part includes a dynamic marking 'p' (piano) and rests in the right hand.

(3) Yn...o mas'r Ies-u, fy Nw a fy Nhad; Fy amwyb Uchedydd; twisa

The second system continues the musical score with a vocal line and piano accompaniment. The vocal line has a treble clef and two flats. The piano accompaniment has a bass clef and two flats. The piano part includes rests in the right hand.

(3) gwel'd yn ot ti O...lau-ni ar hwybys fy myw. yd i mi.

The third system concludes the musical score with a vocal line and piano accompaniment. The vocal line has a treble clef and two flats. The piano accompaniment has a bass clef and two flats. The piano part includes rests in the right hand.

RHIF XV. — Cydgan.

I'w chamu ar ol pob penill o'r dinawd blaenorol.

♩ = 164

Cyd gan un Ha... le... liw... ia O fawl dr Argy... lwydd

glân, — Am a... ddyssg bur a swyn... ol yn

mei... bil yr ad... ar mân; — Mae't byd yn llawn o

gan... u, Ar Hed... ydd bach wrth god... i, yn

diweya fod gwell i fyn---u--- Tra-gwyddol wlad y gan;--- Cyd--

gam-wn Ha---le---liw-----ia O fawl yr Arglwydd glân.---

CODA am y tro diweddaf yn unig.

O fawl yr Arg-lwydd glân.---

DIWEDD.